Eerste Kamer der Staten-Generaal **I**

Vergaderjaar 2026-2027

36 663 Wijziging van de Leerplichtwet 1969 en enige andere onderwijswetten in verband met het voorkomen en het terugdringen van verzuim in het funderend onderwijs en het beroepsonderwijs (Wet terugdringen schoolverzuim)

E **NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET TWEEDE VERSLAG**
Ontvangen 28 oktober 2026

De regering heeft met belangstelling kennisgenomen van het tweede verslag van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap inzake het voorstel van wet tot wijziging van de Leerplichtwet 1969 en enige andere onderwijswetten in verband met het voorkomen en het terugdringen van verzuim in het funderend onderwijs en het beroepsonderwijs (Wet terugdringen schoolverzuim). In deze nota naar aanleiding van het tweede verslag zijn de vragen en opmerkingen uit het verslag integraal opgenomen in cursieve tekst en de beantwoording daarvan in gewone typografie.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van PRO

In de behandeling in de Tweede Kamer van de Wet terugdringen schoolverzuim antwoordde de staatssecretaris Onderwijs en Emancipatie op de vraag of deze wet scholen gaat helpen om langdurig thuiszitten te voorkomen en om alle leerlingen perspectief te geven op volwaardig onderwijs, met een verwijzing naar twee andere wetten, waaronder de Wet vrij en veilig onderwijs.[1] Deze wet is op 30 juni 2026 verworpen door de Tweede Kamer. De leden van de fractie van PRO vragen zich af wat dit betekent voor de doelmatigheid en effectiviteit van de Wet terugdringen schoolverzuim. Loopt deze wet hierdoor niet het risico alleen een papieren werkelijkheid te creëren, met veel extra administratie, zonder bijbehorend instrumentarium? Kan de regering reflecteren op de gevolgen van het verwerpen van deze wet, met inachtneming van de redenen die hiervoor in het debat zijn aangevoerd (met name de verhoging van de administratieve druk en de onvoldoende aangetoonde doelmatigheid), mede in het licht van het feit dat deze bezwaren ook bij de beoordeling van de onderhavige wet zwaar meewegen?

Het doel van het wetsvoorstel Terugdringen schoolverzuim is om scholen, samen met de gemeente en het samenwerkingsverband, beter in positie te brengen om (langdurig) schoolverzuim te voorkomen en terug te dringen. Het schept hiervoor de noodzakelijke voorwaarden: het versterken van het verzuimbeleid van de school, het delen van informatie over verzuim met samenwerkingsverbanden en gemeenten en het door de school vroegtijdig kunnen betrekken van de leerplichtambtenaar. Dit zijn elementen die volgens onderzoek en de praktijk noodzakelijk zijn voor een doelmatig verzuimbeleid.[2] Het

[1] Kamerstukkendossier 36.777.
[2] Zie onder andere Kearney, C.A., Graczyk, P. A (2014), *Response to Intervention Model to Promote School Attendance and Decrease School Absenteeism*; W. van en D. Heyne (2020), *Schoolverzuim aanpakken: een wetenschappelijke onderbouwing*; OECD. (2026). *Every day counts: Understanding, preventing and responding to school attendance problems*; Roelofs et al (2021), Ziekteverzuim en kortdurend ongeoorloofd verzuim in het

verwerpen van het wetsvoorstel Vrij en veilig onderwijs neemt de noodzaak van deze maatregelen niet weg; de verzuimproblematiek is hoog en scholen hebben onvoldoende grip op deze problematiek. Dit uit zich in de steeds grotere groep jeugdigen die (langdurig) thuis zit.

Ook de effectiviteit en doelmatigheid van de maatregelen van het wetsvoorstel Terugdringen schoolverzuim hangen niet af van de maatregelen die waren opgenomen in het wetsvoorstel Vrij en veilig onderwijs. Hoewel bijvoorbeeld het periodiek evalueren van het veiligheidsbeleid een bijdrage had kunnen leveren aan het voorkomen van schoolverzuim (omdat onveiligheid een van de redenen voor verzuim van leerlingen is), bestaat er al een stevige basis om de veiligheid op scholen te borgen en pesten tegen te gaan.[3] Het wetsvoorstel Terugdringen schoolverzuim zorgt door een robuuster verzuimbeleid dat scholen de oorzaken van het verzuim van een leerling eerder signaleren, waardoor sneller een passende oplossing kan worden gezocht voor het verzuim. Er zijn diverse mogelijke oorzaken van verzuim, zoals psychische of lichamelijke problemen, problemen in de gezinssituatie, het niet goed aansluiten van het onderwijs op de behoefte of het niveau van de leerling en ook de onveilige schoolcultuur.[4] Het wetsvoorstel Terugdringen schoolverzuim onderstreept dat het belangrijk is om de oorzaak te achterhalen, ongeacht de oorzaak. Zodra de oorzaak van het verzuim helder is, moet voor de betrokken leerkrachten of onderwijspersoneel duidelijk zijn wie ze moeten betrekken en welke stappen moeten worden genomen om de leerling terug naar school te krijgen. Deze zaken worden ingevolge het onderhavige wetsvoorstel beschreven in het verzuimbeleid. De regering benadrukt dat scholen al een groot instrumentarium hebben om verzuim te voorkomen. Zo is er op iedere school een anti-pestcoordinator die verantwoordelijk is voor de aanpak tegen pesten en zijn er steeds meer maatwerkmogelijkheden voor leerlingen met een ondersteuningsbehoefte. Een robuust verzuimbeleid is dan ook geen papieren werkelijkheid, maar het fundament van waaruit schoolverzuim kan worden voorkomen en verholpen.

Heeft de regering een beeld van de omvang van de verzuimproblematiek als gevolg van sociale onveiligheid? Kan de regering die cijfers met de Eerste Kamer delen?

De regering heeft geen exacte cijfers van de omvang van verzuimproblematiek als gevolg van sociale onveiligheid. Dit heeft onder andere te maken met de complexiteit van schoolverzuim[5] – en dat één op één oorzaken vaak moeilijk zijn vast te stellen. Wel blijkt uit onderzoek dat pesten en andere vormen van onveiligheid in sommige gevallen – naast

onderwijs: Kwantitatief en kwalitatief onderzoek in primair, voortgezet en (voortgezet) speciaal onderwijs, KBA Nijmegen; en Roelofs, M., e.a. (2023). *Schoolbeleid en registratie aanwezigheid en afwezigheid: Onderzoek gericht op po, vo, (v)so en mbo*. KBA Nijmegen, Oberon & Kohnstamm Instituut.

[3] Kamerstukken II 2024/25, 36 777 nr. 003.

[4] Zie o.a. Gubbels e.a. (2019). *Risicofactoren voor spijbelen en schooluitval: Een meta-analyse.* Kind en adolescent, 40(3), 215-249; OECD. (2026). *Every day counts: Understanding, preventing and responding to school attendance problems;* Roelofs e.a. (2026). *Beter zicht op verzuim,* KBA Nijmegen: 2025; en Van Sleeuwen, W., & Heyne, D. (2020). *Schoolverzuim aanpakken: Een wetenschappelijke onderbouwing.* Nederlands Jeugdinstituut.

[5] Vaak spelen meerdere oorzaken bij schoolverzuim een rol. Daarom wordt met betrekking tot schoolverzuim ook vaak van een '*wicked problem'* gesproken. Zie o.a. OECD. (2026). *Every day counts: Understanding, preventing and responding to school attendance problems*. OECD Publishing en Childs, J. and R. Lofton (2021), "*Masking Attendance: How Education Policy Distracts from the Wicked Problem(s) of Chronic Absenteeism*", Educational Policy, Vol. 35/2, pp. 213-234.

vele andere achterliggende oorzaken, redenen en factoren – kunnen leiden tot (langdurig) schoolverzuim.[6]

De staatssecretaris sprak in het genoemde debat meermaals over een aantal wetten die zij in voorbereiding had en die in samenhang een verbetering van het schoolklimaat en terugdringing van verzuim en thuiszitten beogen. Kan de regering reflecteren op wat het betekent voor de samenhang in beleid nu een van de wetten recent door de Tweede Kamer is verworpen? De leden van de PRO-fractie ontvangen hier graag een uitgebreide reflectie op.

Uit onderzoek blijkt dat pesten en andere vormen van onveiligheid in sommige gevallen – naast vele andere achterliggende oorzaken, redenen en factoren – kunnen leiden tot (langdurig) schoolverzuim.[7] Tussen de wetsvoorstellen was sprake van samenhang wat betreft de context en casuïstiek. Met het wetsvoorstel Vrij en veilig onderwijs werd ingezet op het verder borgen van de veiligheid op school door het periodiek evalueren van het veiligheidsbeleid en gesprek hierover actief aan te gaan.[8] Dit kan bijdragen aan het terugdringen van verzuim. Ook zonder dit wetsvoorstel ligt er een stevige basis voor veiligheid in het funderend onderwijs. Zo hebben scholen een zorgplicht voor de veiligheid op school.[9] Ook blijft OCW inzetten op goede en toegankelijke ondersteuning voor scholen via Stichting School & Veiligheid. OCW verkent momenteel, samen met het veld, de mogelijkheden om met landelijk beleid de veiligheid op scholen verder te borgen, met inachtneming van de wensen die bij de Tweede Kamerbehandeling van het wetsvoorstel Vrij en veilig onderwijs naar voren zijn gekomen. Uw beide Kamers worden voor de zomer van 2027 over de uitkomsten van deze verkenning geïnformeerd.

Er bestaat een samenhangend beleid gericht op het voorkomen en terugdringen van verzuim. In de verzuimaanpak wordt gewerkt aan het terugdringen van verzuim door het wetsvoorstel Terugdringen schoolverzuim, het wetsvoorstel Maatwerk in het funderend onderwijs en overige initiatieven voor thuiszittende jongeren. Middels het wetsvoorstel Maatwerk in het funderend onderwijs en overige initiatieven voor niet en wel ingeschreven thuiszittenden wordt gewerkt aan de vervolgstap waarmee het onderwijsveld een passend onderwijsaanbod kan realiseren voor alle jongeren.

In de nota naar aanleiding van het verslag lezen de leden van de fractie van PRO: "Met DUO zijn bijvoorbeeld afspraken gemaakt over het organiseren van het leveren en verstrekken van geaggregeerde verzuimgegevens van onderwijsinstellingen naar samenwerkingsverbanden passend onderwijs en de colleges van burgemeester en wethouders."[10] Kan de regering toelichten wat deze afspraken inhouden?

Eén van de maatregelen van het wetsvoorstel ziet op het verstrekken van informatie over schoolverzuim aan samenwerkingsverbanden passend onderwijs en de colleges van

[6] Zie o.a. Gubbels, J., van der Put, C. E., & Assink, M. (2019). Risicofactoren voor spijbelen en schooluitval: Een meta-analyse. Kind en adolescent, 40(3), 215-249; Roelofs, M., Van der Ploeg, S., & Kooijman, T. (2026). *Beter zicht op verzuim: Eindrapportage*. KBA Nijmegen; en Van Sleeuwen, W., & Heyne, D. (2020). *Schoolverzuim aanpakken: Een wetenschappelijke onderbouwing*. Nederlands Jeugdinstituut.
[7] Zie o.a. Gubbels, J., van der Put, C. E., & Assink, M. (2019). Risicofactoren voor spijbelen en schooluitval: Een meta-analyse. Kind en adolescent, 40(3), 215-249; Roelofs, M., Van der Ploeg, S., & Kooijman, T. (2026). *Beter zicht op verzuim: Eindrapportage*. KBA Nijmegen; en Van Sleeuwen, W., & Heyne, D. (2020). *Schoolverzuim aanpakken: Een wetenschappelijke onderbouwing*. Nederlands Jeugdinstituut.
[8] *Kamerstukken* II 2024/25–2025/26, 36777 nr. 003.
[9] *Kamerstukken* II 2014/15, 34130, nr. 003.
[10] *Kamerstukken I* 2025/26, 36.663, C, p. 7.

burgemeester en wethouders. Om dit te bewerkstelligen, regelt het voorstel dat scholen gegevens over schoolverzuim delen met de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. In de praktijk is dat DUO. DUO stuurt vervolgens informatie over het verzuim - op geaggregeerd niveau - naar samenwerkingsverbanden en gemeenten. Deze informatiestroom wordt bij algemene maatregel van bestuur nader uitgewerkt, in het Besluit informatiestromen schoolverzuim.[11] Dit besluit heeft de regering op 13 juli jl. ter advisering aangeboden aan de Raad van State.

De aanvullende afspraken waarnaar de fractie van PRO verwijst hebben betrekking op de technische en praktische uitwerking van deze maatregel. Het opleveren van eenduidige en onderling vergelijkbare informatie over verzuim vereist namelijk een goed werkende en gestroomlijnde techniek. Daarom heeft OCW afspraken gemaakt met DUO en softwareleveranciers van leerlingadministratiesystemen. Afgesproken is dat de softwarepakketten automatisch een export kunnen maken van de verzuimgegevens uit de leerlingadministratiesystemen, zodat scholen dit niet zelf handmatig hoeven te doen. Een andere afspraak heeft betrekking op de periode van aanlevering van de verzuimgegevens (vier keer per jaar). Daarmee is de informatie zowel voor samenwerkingsverbanden en gemeenten bruikbaar – om trends te kunnen zien en analyseren – als voor DUO en de softwareleveranciers technisch uitvoerbaar en praktisch haalbaar. Verder is afgesproken dat de softwarepakketten automatisch de geregistreerde lesuren of dagdelen omrekenen naar onderling vergelijkbare klokuren. Zo wordt de informatiestroom technisch uitvoerbaar en de regeldruk voor scholen, samenwerkingsverbanden en gemeenten tot een minimum beperkt. Dit is onderzocht met de betrokken organisaties. Een deel van deze afspraken, zoals die over de precieze aanlevermomenten, zal worden opgenomen in een ministeriële regeling.

In het kader van het eerdergenoemde risico van een verhoging van de administratieve druk zonder voldoende aangetoonde doelmatigheid, vragen deze leden zich af of de gemaakte afspraken de samenwerkingsverbanden voldoende in positie brengen om hun verantwoordelijkheid te nemen in hun taakuitvoering met betrekking tot de aanpak van schoolverzuim en ondersteuning van leerlingen. Kan de regering de keuze voor deze aanpak onderbouwen in het licht van een doelmatige en effectieve aanpak van schoolverzuim?

Het wetsvoorstel Terugdringen schoolverzuim brengt samenwerkingsverbanden met twee maatregelen beter in positie om schoolverzuim in de regio aan te pakken. Allereerst moeten scholen in hun verzuimbeleid opnemen hoe ze samenwerken met onder andere het samenwerkingsverband.

Ten tweede ontvangen samenwerkingsverbanden informatie over het schoolverzuim in hun regio. De regering heeft hierbij rekening gehouden met de informatiebehoefte van samenwerkingsverbanden, zoals in gesprekken met hen naar voren kwam. De regering verwacht daarom dat de informatie samenwerkingsverbanden voldoende in staat stelt om, samen met de scholen, een effectieve aanpak van verzuim in de regio te ontwikkelen.

In de huidige situatie hebben samenwerkingsverbanden weinig actuele en objectieve gegevens om te toetsen of het ondersteuningsaanbod ervoor zorgt dat leerlingen een

[11] Besluit informatiestromen schoolverzuim, ontwerpbesluit en nota van toelichting, 23 juli 2026 (WGK014572).

ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doormaken. Dat geldt ook voor het verzuim van de scholen in hun regio. In het onderzoek ‘Beter zicht op verzuim’ geeft 40 procent van de samenwerkingsverbanden aan dat de afwezigheidscijfers van de school geen betrouwbaar beeld lijken te geven van het werkelijke verzuim.[12] Dit belemmert samenwerkingsverbanden in het ondersteunen van scholen en leerlingen in de aanpak van verzuim. Daarnaast wordt in het onderzoek geconcludeerd dat de patronen van verzuim onvoldoende in beeld zijn bij scholen (en als gevolg ook bij samenwerkingsverbanden). Het gaat met name om veelvuldig kortdurend ziekteverzuim, kortdurend ongeoorloofd verzuim en de optelsom daarvan. Dit vraagt volgens het onderzoek aandacht voor de analyse van verzuim in de registraties en het in samenhang bekijken van alle vormen van afwezigheid. Deze analyse vindt nu nog onvoldoende plaats.

De regering heeft gekozen om in de eerste plaats de procedures en informatie te versterken, zodat materiële verbeteringen, van bijvoorbeeld het ondersteuningsaanbod, ook het gewenste effect kunnen sorteren. Zo kunnen samenwerkingsverbanden met de verzuiminformatie, ten eerste, hun eigen ondersteuningsaanbod beter analyseren en evalueren. Verzuimpatronen kunnen immers reden zijn tot nader onderzoek naar en analyse van de voorzieningen in de regio. Een samenwerkingsverband kan bijvoorbeeld, vanwege een bredere toename van langdurig en absoluut verzuim, een regionale (bovenschoolse) voorziening starten om maatwerkprogramma’s te bieden aan leerlingen die uitgevallen zijn of dreigen uit te vallen.[13]

Ook stelt de informatie samenwerkingsverbanden in staat scherpere afspraken te maken met gemeenten. Omdat zowel samenwerkingsverbanden als gemeenten informatie over het verzuim in de regio en de gemeente ontvangen, hebben zij een betere informatiepositie om afspraken te maken over de aansluiting van de ondersteuningsvoorzieningen van het samenwerkingsverband met het gemeentelijk beleid ten aanzien van de Jeugdwet.[14] Dit geldt zowel voor het preventiegerichte jeugdbeleid als voor bijvoorbeeld het door het samenwerkingsverband en de gemeente inrichten van een hierboven genoemde specialistische, regionale onderwijszorgvoorzieningen. Ook kunnen bijvoorbeeld patronen van ziekteverzuim – waarover het samenwerkingsverband en de gemeente ook informatie ontvangen – aanleiding zijn om nadere afspraken te maken met de scholen, de GGD en de gemeente specifiek voor de aanpak van ziekteverzuim. Bijvoorbeeld door in te zetten op de methodiek ‘Meer Aandacht voor Zieke Leerlingen’.[15]

Ten derde helpt de informatie over het verzuim samenwerkingsverbanden om scholen beter te ondersteunen bij de uitvoering, analyse en evaluatie van hun verzuimbeleid. Samenwerkingsverbanden hebben in de praktijk vaak een adviserende rol richting scholen. Op basis van het verzuim per school in hun regio kunnen samenwerkingsverbanden gerichter scholen adviseren. Zo kunnen

[12] *Beter zicht op verzuim*, KBA Nijmegen: 2025, p. 35.
[13] Voorbeelden hiervan zijn via een onderwijszorgarrangement, als bedoeld in het Besluit experiment onderwijszorgarrangementen, Stb. 2022, 449 en het wetsvoorstel *Maatwerk in het funderend onderwijs*.
[14] Het samenwerkingsverband en de gemeente zijn verplicht om op overeenstemming gericht overleg te voeren over het concept-ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband en het conceptplan van de gemeente inzake de jeugdwet. Artikel 18a, lid 9, WPO/ artikel 2.47, lid 8 en 10, WVO 2020; artikel 2.2, lid 1 en 3, Jeugdwet.
[15] Handboek MAZL: Meer aandacht voor ziekgemelde leerlingen, NCJ 2023.

samenwerkingsverbanden scholen adviseren over zorgstructuren of extra hulp bij casuïstiek beschikbaar stellen aan scholen die kampen met veel langdurig verzuim.[16]

De regering benadrukt dat uit de internetconsultatie van het ontwerp-Besluit informatiestromen schoolverzuim is gebleken dat samenwerkingsverbanden overwegend positief zijn over de informatie die zij met het besluit zullen ontvangen over het verzuim. Samenwerkingsverbanden geven onder meer aan dat dit hen helpt bij een preventieve verzuimaanpak. Samenwerkingsverbanden zijn positief over de wetenschappelijke onderbouwing en de datagedreven aanpak. Ze waarderen de informatie over zowel ongeoorloofd verzuim als geoorloofd verzuim en geven aan dat de gedeelde informatiepositie met scholen en gemeenten waardevol is en de samenwerking in de keten versterkt (van de school, het samenwerkingsverband, de gemeente, leerplichtambtenaar en jeugdgezondheidszorg). Daar komt bij dat het Adviescollege Toetsing Regeldruk (ATR) heeft aangegeven dat het ontwerp-Besluit nauwelijks gevolgen heeft voor de regeldruk van scholen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD

De regering schrijft in de nota naar aanleiding van het verslag dat het wetsvoorstel de mogelijkheid met zich meebrengt dat de school bij zorgelijk verzuim eerder de leerplichtambtenaar kan inschakelen, zodat sneller een oplossing gevonden kan worden.[17] Tegelijkertijd erkent de regering terecht dat voor leerlingen die reeds langere tijd thuiszitten er meer nodig is.[18] In dit kader vragen de leden van de fractie van de VVD in hoeverre dit wetsvoorstel, naast de preventieve aanpak, instrumenten biedt om leerlingen die om uiteenlopende redenen al uit beeld zijn geraakt van de betrokken instanties, in beeld te krijgen?

De maatregelen in het wetsvoorstel kunnen eveneens gebruikt worden om leerlingen die al uit beeld zijn geraakt, weer in beeld te krijgen. Het verzuimbeleid functioneert daarbij als het fundament, van waaruit de procedures duidelijk zijn voor alle betrokkenen binnen en buiten de school. Zo weet een personeelslid wanneer gehandeld moet worden bij langdurig verzuim en welke interventies kunnen worden ingezet.

Daarnaast ontstaat beter zicht, bijvoorbeeld op de groep ‘verborgen’ thuiszittende leerlingen. Dit zijn leerlingen die wel ingeschreven staan op een school, maar feitelijk geen onderwijs volgen. Zij zijn meestal ‘geoorloofd’ afwezig. Hoewel er geen landelijke cijfers zijn over deze groep, zijn er aanwijzingen dat deze groep (veel) groter is dan de groep kinderen dat langdurig ongeoorloofd verzuimt.[19] Deze groep verborgen thuiszittende leerlingen is vaak niet of niet goed in beeld bij school, de leerplichtambtenaar of andere betrokken instanties. Door de registratie van het geoorloofd verzuim en het verstrekken van verzuiminformatie aan gemeenten en samenwerkingsverbanden, krijgen zij beter inzicht alle typen schoolverzuim. Leerlingen die ‘verborgen’ thuiszitten komen hierdoor in beeld bij alle betrokken instanties. Hoewel de regie bij verzuim hoofdzakelijk bij de school ligt, kunnen gemeenten en samenwerkingsverbanden door deze informatievoorziening scholen proactief benaderen,

[16]
[17] *Kamerstukken I* 2025/26, 36.663, C, p. 3.
[18] *Kamerstukken I* 2025/26, 36.663, C, p. 6.
[19] *Beter zicht op verzuim,* KBA Nijmegen: 2025.

adviseren en ondersteunen om deze leerlingen terug naar school te krijgen.

Ook biedt het verbeteren van de procedure van de vrijstelling op lichamelijke of psychische gronden mogelijkheden om niet-ingeschreven jongeren weer in beeld te brengen van het onderwijs (het samenwerkingsverband) en weer onderwijs te laten volgen. Bij de totstandkoming van deze vrijstelling moet namelijk altijd het advies over het onderwijskundig perspectief van het samenwerkingsverband worden betrokken door de jeugdarts. Dat advies beschrijft de maatwerkmogelijkheden voor de betreffende jongere in de regio en moet voorkomen dat bij het verlengen (en afgeven) van de vrijstelling onterecht wordt aangenomen dat er geen passende plek in het onderwijs is. Zo blijven (en raken) deze jongeren niet onnodig uit beeld van het onderwijs.

De leden van de VVD-fractie zijn verheugd te lezen dat de regering zich middels het wetsvoorstel Maatwerk in het funderend onderwijs[20] inspant om naast preventie en signalering onderwijs aan te bieden op een andere locatie, in combinatie met zorg. Kan de regering aangeven wat de tijdsplanning van dit wetsvoorstel is?

Het streven is het wetsvoorstel in de zomer van 2027 bij de Tweede Kamer in te dienen.

Kan de regering daarbij aangeven in hoeverre de ervaringen die worden opgedaan met het voorliggende wetsvoorstel worden meegewogen bij de vormgeving van het wetsvoorstel Maatwerk in het funderend onderwijs, zodat de wetsvoorstellen in samenhang het beoogde doel bereiken?

Het wetsvoorstel Terugdringen schoolverzuim zal, indien het door uw Kamer wordt aangenomen, per 1 augustus 2027 in werking treden. Het is het streven van de regering om in diezelfde periode het wetsvoorstel Maatwerk in het funderend onderwijs bij de Tweede Kamer in te dienen. Om ervoor te zorgen dat de wetsvoorstellen in samenhang het beoogde doel bereiken worden beide wetsvoorstellen uitgewerkt vanuit een bredere verzuimaanpak en vindt er veel overleg plaats met het onderwijsveld over beide voorstellen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van het CDA

Ten eerste hebben de leden van de fractie van het CDA vragen over de keuze om de criteria voor zorgelijk verzuim aan de scholen over te laten. Als wordt gekozen voor het overlaten aan de scholen om te bepalen wanneer zij een signaal zorgelijk verzuim afgeven, welke handvatten kan de regering dan meegeven aan scholen om te bepalen onder welke omstandigheden een signaal zorgelijk verzuim dient te worden gegeven? Is dit beleid op dit moment in de praktijk ook per school verschillend?

Het wetsvoorstel Terugdringen schoolverzuim geeft scholen de ruimte om zelf invulling te geven aan het signaal zorgelijk ongeoorloofd verzuim, omdat de invulling afhankelijk is van de specifieke context en leerlingpopulatie. Zorgelijk ongeoorloofd verzuim kan plaatsvinden wanneer een leerling elke dag te laat komt, of wanneer een leerling meermaals in vier weken tijd net onder de meldgrens van zestien uur blijft. Daarnaast kan sprake zijn van zorgelijk ongeoorloofd verzuim als de school kennis heeft van risicofactoren voor langdurig verzuim en thuiszitten, zoals problemen in de thuissituatie of

[20] Kamerstukkendossier 36.981.

op school. Ook is het mogelijk dat een combinatie van ongeoorloofd verzuim en veelvuldig geoorloofd verzuim aanleiding geeft voor zorgen over de leerling. Een voorbeeld is een leerling die altijd het eerste uur te laat is op school, een leerling die afwezig is omdat hij zijn moeder helpt om zijn broer of zus naar school te brengen of een leerling die regelmatig uren afwezig is van school om geld te verdienen. Vanwege deze veelvoud aan achtergronden en redenen is het beleid waarop scholen in de huidige praktijk een melding doen bij DUO ook verschillend, wanneer er nog geen sprake is van ongeoorloofd verzuim boven de wettelijke meldgrens van 16 uur in vier weken.[21] Het wetsvoorstel sluit dan ook aan op de huidige praktijk, met dien verstande dat in de schoolgids wordt omschreven wanneer een signaal zorgelijk verzuim kan worden gedaan door de school.

De regering zal scholen handvatten bieden om te bepalen wanneer er sprake is van zorgelijk ongeoorloofd verzuim. Deze ondersteuning richt zich op het definiëren van het signaal en helder krijgen welke afspraken en taak- en rolverdeling er op de school geldt met betrekking tot dit signaal. Hierbij worden voorbeelden gegeven van situaties wanneer een signaal passend is. Ook de leerplichtambtenaar kan een rol spelen in de inrichting van het signaal ongeoorloofd verzuim. Daarnaast worden scholen met het project ‘Verzuim voorblijven’ ondersteund in preventief. Scholen leren bijvoorbeeld te kijken naar patronen in verzuim, geoorloofd en ongeoorloofd in samenhang te bekijken en breder te kijken naar de oorzaken van verzuim.

Ten tweede merkt de regering op “dat stelselmatige inzet op verzuim naar verwachting zal leiden tot tijdswinst.”[22] Waarop baseert de regering deze verwachting, gezien in samenhang met de beantwoording van de vraag over de regeldruk, waarin wordt gesteld dat scholen reeds verplicht zijn om een verzuimbeleid te hebben?

De verwachte tijdswinst is gekoppeld aan het gegeven dat een doelmatige en preventiegerichte inzet op verzuim verergering van verzuimproblematiek van leerlingen en de inzet van zwaardere interventies kan voorkomen. Afspraken en regels omtrent verzuim zijn zo namelijk helder voor alle betrokkenen, zorgelijk verzuim is eerder in beeld en scholen (en partners) kunnen al vroegtijdig actie ondernemen. Door daarnaast bewust aandacht te geven aan contextuele factoren die verzuim beïnvloeden, zoals de sfeer in de klas of uitval van docenten kan bovendien worden ingespeeld op het voorkomen van verzuim. De school onderzoekt dan wat nodig is binnen de eigen context en zet daar gericht op in. Een kind dat geen onderwijs volgt of dreigt uit te vallen vraagt veel inzet en tijd van de school en betrokken organisaties. Gesprekken met het veld bevestigen dat inzet op vroegsignalering en aandacht geven aan contextuele factoren tijd bespaart aan de achterkant. De algehele lastendruk als gevolg van dit wetsvoorstel zal daarom naar verwachting op de langere termijn afnemen.
Ten derde stelt de regering in de nota naar aanleiding van het verslag: “Op basis van onderzoek en de praktijk blijken drie factoren essentieel in het voorkomen en tegengaan van verzuim: een effectief verzuimbeleid, inzicht in verzuim en een sterke samenwerking tussen de school, leerplichtambtenaar en het samenwerkingsverband. Dit wetsvoorstel bevat de procedurele waarborgen die hiervoor nodig zijn.”[23] De leden van de CDA-fractie

[21] De veranderde rol van leerplichtambtenaren: Achtergronden bij de Leerplichttelling van 2023-2024, bijlage bij Kamerstukken II 2023/24, 31 497, nr. 475.
[22] *Kamerstukken I* 2025/26, 36 663, C, p. 9.
[23] *Kamerstukken I* 2025/26, 36.663, C, p. 1.

vragen op welke manier de sterke samenwerking door dit wetsvoorstel wordt bevorderd en gewaarborgd.

Het wetsvoorstel zet sterk in op het versterken en verankeren van samenwerking tussen de school, het samenwerkingsverband en de gemeente (leerplichtambtenaar en jeugdgezondheidszorg).

Het verzuimbeleid is de basis voor het bevorderen en waarborgen van deze sterke samenwerking. Scholen worden verplicht om in het verzuimbeleid uiteen te zetten op welke manier de school de samenwerking met samenwerkingsverbanden en gemeenten (leerplichtambtenaar en jeugdgezondheidszorg) vorm geeft. Duidelijke afspraken, verantwoordelijkheden en communicatie realiseren sneller en gezamenlijk handelen bij signalen van verzuim.

De maatregelen van het wetsvoorstel ten aanzien van de informatievoorziening van verzuim en het signaal zorgelijk ongeoorloofd verzuim zijn bedoeld om hier invulling aan te geven. Deze maatregelen waarborgen samenwerking tussen deze partijen. Samenwerkingsverbanden en gemeenten worden voorzien van informatie over de prevalentie van verzuim. Hiermee kunnen zij beter uitvoering geven aan hun taken en de behoeften van scholen in hun regio (zie ook mijn reactie op de vierde vraag van de leden van de fractie van PRO). De samenwerking tussen scholen en gemeenten wordt bovendien bestendigd door het vastleggen van de preventieve taak van leerplichtambtenaren, met het amendement van de leden Westerveld en Rooderkerk.[24]

Ook verankert het wetsvoorstel de samenwerking tussen samenwerkingsverbanden en artsen, pedagogen of psychologen (hierna: arts) door het aanpassen van de procedure bij de vrijstelling op psychische of lichamelijke gronden. De arts die een verklaring afgeeft over de geschiktheid van een jongere om toegelaten te worden tot een school wordt verplicht om het samenwerkingsverband om advies te vragen over het onderwijskundig perspectief van de jongere.

Tot slot wordt samenwerking tussen scholen, samenwerkingsverbanden en gemeenten versterkt door de inzet van flankerend beleid. Het Steunpunt Passend Onderwijs maakt voor scholen een handreiking over het verzuimbeleid. Daarin zullen handvatten voor de samenwerking tussen de school, het samenwerkingsverband en de gemeente (ten aanzien van alle maatregelen van het wetsvoorstel) worden opgenomen. Daarnaast ondersteunt de regering het meerjarige project ‘Verzuim voorblijven’ ter implementatie van het wetsvoorstel. In samenwerking met betrokken partijen, zoals de PO-Raad en VO-Raad, SPO, NCJ en Ingrado wordt hierbij specifiek aandacht besteed aan het versterken van domeinoverstijgende samenwerking rondom het voorkomen en terugdringen van schoolverzuim. Het aanbod op dit onderwerp is gericht op een gedeeld handelingsrepertoire, heldere rolverdeling en betere samenwerking tussen betrokken partijen. Dit gebeurt door kennisdeling, professionalisering, regionale samenwerking, verduidelijking van rollen en het versterken van gezamenlijke werkwijzen. Daarbij staat centraal wat de leerling, de leraar, de klas, het team en de bredere schoolcontext nodig hebben om verzuim tijdig te signaleren, passende ondersteuning te organiseren en escalatie te voorkomen.

Ten vierde wordt in de nota naar aanleiding van het verslag meerdere keren gesproken over ouderbetrokkenheid bij bijvoorbeeld het opstellen van de schoolgids. Op welke

[24] *Kamerstukken II* 2025/26, 36 663 nr. 19.

manier worden ouders betrokken als een mogelijke partner bij het terugdringen van schoolverzuim?

Ouders hebben via de oudergeleding van de medezeggenschap instemmingsrecht op de inhoud van het verzuimbeleid. Onderdeel van dit verzuimbeleid is het vaststellen van het signaal zorgelijk ongeoorloofd verzuim. Door het signaal zorgelijk verzuim verplicht onderdeel te maken van het verzuimbeleid in de schoolgids, is het voor ouders inzichtelijk wanneer een school dit signaal deelt met de leerplichtambtenaar.

Veel scholen doen al actief aan ouderbetrokkenheid in het algemeen en specifiek gericht op gezamenlijk verzuim voorkomen en bestrijden. De regering verwacht dat dit wetsvoorstel (het creëren van urgentiebesef en eenduidigheid over de werkwijze) scholen stimuleert om ouders vroegtijdiger te betrekken na de constatering van verzuim. In het flankerend beleid is aandacht voor het partnerschap tussen school en ouders om deze verwachting te bewerkstelligen.

Ten slotte vragen de leden van de fractie van het CDA zich af of de regering een expliciete afweging kan maken van de proportionaliteit van deze wet. Weegt de toename in administratieve lasten voor scholen op tegen de mogelijke winsten op het gebied van terugdringen van verzuim?

Verzuim en schooluitval verstoren het recht op onderwijs van jongeren. Verzuim kan immers leiden tot onderbrekingen in de ontwikkeling van een leerling, tot leerachterstanden en kan tot gevolg hebben dat een scholier zonder startkwalificatie de school verlaat. Met dit wetsvoorstel worden stappen gezet om verwezenlijking van het recht op onderwijs verder te bevorderen. Het wetsvoorstel bevat cruciale maatregelen die voorwaardelijk zijn om een effectievere verzuimaanpak te hanteren waarmee toekomstig verzuim of thuiszitten voorkomen kan worden.

Een drietal maatregelen in het wetsvoorstel hebben naar verwachting geen of een zeer beperkte invloed op de regeldruk. Dit betreft, ten eerste, de registratie van verzuim; dat is reeds vereist. Scholen zijn verplicht te registreren of een leerling geoorloofd dan wel ongeoorloofd verzuimt. Ten tweede heeft het signaal zorgelijk verzuim weinig gevolgen voor de regeldruk; scholen hoeven slechts op te nemen in het verzuimbeleid wanneer zij het signaal afgeven. Als vervolgens een signaal wordt afgegeven, is dat ingegeven door het eigen beleid. Ten derde zijn de gevolgen voor de regeldruk van de verstrekking van geaggregeerde verzuimgegevens door scholen aan de Minister (in de praktijk DUO) minimaal door de slimme inzet van software. Bovendien zal toegewerkt worden naar een automatische koppeling tussen scholen en DUO, waardoor de regeldruk beperkt blijft (zie voor een nadere toelichting mijn reactie op de derde vraag van de leden van de fractie van PRO). Het Advies College Regeldruk bevestigt dit.

Twee maatregelen in het wetsvoorstel leiden tot een verwachte beperkte stijging van de regeldruk. Allereerst zal het verbeteren van de procedure bij de vrijstelling op grond van lichamelijke of psychische gronden een toename van de administratieve lasten tot gevolg hebben. De stijging van de regeldruk is erin gelegen dat een overzicht van de onderwijs- en ontwikkelingsmogelijkheden moet worden opgesteld door het samenwerkingsverband en verstrekt aan de jeugdarts. Gelet op het relatief kleine aantal jeugdigen dat een

beroep doet op deze vrijstelling en het relatief consistente onderwijs- en ondersteuningsaanbod, is de stijging van de regeldruk naar verwachting klein. Het voorstel borgt dat kinderen gebruik kunnen maken van de onderwijs- en ontwikkelingsmogelijkheden in de regio en niet onnodig vrijgesteld worden van het onderwijs. De stijging van de regeldruk die met het opstellen van het onderwijskundig perspectief ontstaat is daarom proportioneel.

De regering erkent dat het versterken van het verzuimbeleid zal leiden tot een stijging van de regeldruk. Het verzuimbeleid moet opgesteld worden en vervolgens uitgevoerd. Het versterken van het verzuimbeleid is evenwel noodzakelijk omdat scholen vaak niet tijdig of niet voldoende effectief kunnen ingrijpen bij de eerste signalen van zorgwekkend verzuim.[25] Dit betekent dat het verzuim voortduurt en de problematiek van de zwaarder en complexer kan worden. Na verloop van tijd verdwijnt een deel van deze leerlingen uit beeld en/of komt thuis te zitten. De regering benadrukt dat een helder verzuimbeleid aan de basis staat van het voorkomen en oplossen van verzuim. Leerkrachten en anders onderwijskundig personeel worden door het verhelderen van de procedure en taakverdeling binnen de school beter in staat gesteld verzuim tijdig te signaleren, de juiste personen te betrekken en passende interventies toe te passen waarmee (langdurig) verzuim wordt voorkomen. De baten die gepaard gaan met het voorkomen van schooluitval gaan bovendien verder dan het onderwijs alleen. Het voorkomen van thuiszitten levert nu of later (in de keten) voordelen op voor zowel jongeren, hun ouders als de maatschappij, zoals betere schoolresultaten, meer sociale contacten, een betere mentale gezondheid en betere kansen op een startkwalificatie, werk en economische zelfstandigheid.[26] [27] [28] [29] Daarbij wordt opgemerkt dat er een breed draagvlak is op deze onderdelen onder betrokken veldpartijen – waaronder de koepelorganisaties van de scholen in het primair onderwijs, voortgezet onderwijs, gespecialiseerd onderwijs, praktijkonderwijs en middelbaar beroepsonderwijs en ouders.[30] Deze hebben aangegeven dat de lasten als gevolg van dit wetsvoorstel aanvaardbaar zijn. De regering ziet de zo beperkt mogelijke toename van regeldruk daarom als proportioneel, omdat verzuimbeleid een effectief middel is om schoolverzuim te verminderen.

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Judith Zs.C.M. Tielen

[25] De analyse van het verzuimbeleid bevindt zich in paragraaf 3.1. van de memorie van toelichting bij de wet.
[26] Kamerstukken II, 2024/25, 36 667, nr. 3.
[27] Van der Steeg, M., van Elk, R., & Webbink, D. (2015). Does intensive coaching reduce school dropout? Evidence from a randomized experiment. *Economics of Education Review, 48*.
[28] Ansari, A., & Pianta, R. C. (2019). School absenteeism in the first decade of education and outcomes in adolescence. *Journal of School Psychology, 76*.
[29] Viner, R. M., Pearce, A., & Hope, S. (2026). The impact of school absence on mental health in children and young people: Analysis of an English national birth cohort. *PLOS ONE, 21*(1), e0336137.
[30] Schoolbeleid en registratie aanwezigheid en afwezigheid, KBA: Nijmegen, Oberon & Kohnstamm Instituut: Nijmegen 2023.